

Лагун Катерина Дмитрівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Телійчук В. Г.,
доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, старший науковий
співробітник

СУЧАСНЕ ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Ефективне залучення підрозділів кримінального аналізу має першочергове значення для діяльності правоохоронних органів у зв'язку з більш поглибленим розумінням злочинного середовища та визначенням методів боротьби зі злочинними угрупованнями. Цей орган надає державним установам відповідні знання та рекомендації, які допомагають їм ефективно використовувати свої ресурси. При правильному визначенні посади підрозділ кримінального аналізу може бути безцінним у розробці стратегічних планів для підготовки до потенційних викликів.

Підрозділи кримінальної поліції в межах наданих повноважень отримують достатню інформацію про злочинну діяльність, зокрема про представників організованої злочинності. Надзвичайно важливим завданням, у зв'язку з чим, є використання засобів, що забезпечують можливість обробки значних обсягів наявних даних.

Одним із важливих інструментів протидії організованої злочинності в діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України є кримінальний аналіз – специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності, який полягає у виявленні внутрішніх зв'язків між відомостями (даними), пов'язаними зі злочинами, та будь-які інші дані, отримані з різних джерел, їх використання для оперативно-розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичне забезпечення [1, с. 83].

У країнах ЄС і США використання функцій кримінального аналізу є обов'язковим для всіх правоохоронних органів. Їх зміст, правила та процедури чітко визначені та регламентовані в правовій сфері.

Правоохоронні органи за кордоном вже давно використовують у своїй роботі кримінальний аналіз. Зокрема, у 1960-х роках цей вид діяльності вважався окремою професією. У наступні десятиліття кримінальний аналіз зазнав значного розвитку в таких країнах, як Сполучені Штати, Канада, Великобританія, Австралія та Бельгія.

Слід звернути увагу, що кримінальний аналіз є основою моделі «Intelligence Led Policing», яка спрямована на прийняття ефективних

управлінських рішень шляхом використання комплексу методів і прийомів збору, обробки, оцінки, аналізу та реалізації інформації, обмін інформацією у кримінальному провадженні, оперативно-розшуковій діяльності та розробленні тактичних і стратегічних заходів боротьби зі злочинністю.

У сучасних умовах кримінальний аналіз в більшості розвинутих країн світу здійснюється як самостійний вид професійної діяльності в правоохоронних органах. У Генеральному секретаріаті Інтерполу є окремий підрозділ для функцій кримінального аналізу, а діяльність штаб-квартири Європолу базується в основному на використанні технологій кримінального аналізу. Надзвичайно актуальним є застосування даного виду аналізу з метою протидії діяльності організованих злочинних угруповань (ОЗУ) [2, с. 270].

Окремо відзначаємо те, що визначення і дослідження структурних ознак організованої злочинності можна проводити шляхом впровадження в діяльність правоохоронних органів методології SOCTA – Serious and Organized Crime Threat Assessment («Оцінка загроз тяжких злочинів та організованої злочинності»). Методологію SOCTA було розроблено Європолем спільно з групою експертів з оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності. Метою SOCTA є: 1) аналіз характеру або типу загроз ОЗУ; 2) аналіз сфер впливу тяжких злочинів та організованої злочинності; 3) аналіз аспектів загроз ОЗУ та сфер злочинності залежно від регіону; 4) визначення найбільш загрозливих ОЗУ, кримінальних сфер впливу залежно від регіону.

SOCTA за своїм змістом визначає систему й модель оцінювання загроз організованої злочинності та тяжких злочинів. Головною особливістю цієї методології є застосування індикаторів, які поділяються на: 1) індикатори ОЗУ; 2) індикатори сфери злочинної діяльності; 3) індикатори впливу.

Правоохоронні органи країн ЄС використовують конкретно визначені методологією SOCTA індикатори організованої злочинності, збір інформації про які є пріоритетом з метою забезпечення належної роботи оперативних підрозділів. SOCTA переважно зосереджується на національному рівні. Водночас у багатьох країнах SOCTA розробляється на регіональному, місцевому рівнях окремими установами для внутрішнього використання, а також за окремим напрямом (скажімо, досліджується вплив торгівлі наркотиками, кіберзлочинність або корупція у країні). Ці більш конкретні оцінки є надзвичайно важливими, коли вони формують єдину картину SOCTA національного рівня. Концептуальна модель SOCTA виокремлює чотири складові методології: ціль, інструменти, аналіз і пріоритизацію, а також результати. SOCTA фокусує увагу на трьох елементах – це: 1) організовані злочинні угруповання (ОЗУ); 2) сфери організованої злочинності та вчинення тяжких злочинів; 3) зони і середовища, яких вони стосуються, та фактори їх прояву.

Отже, враховуючи зазначене, вважаємо, що протидія організованій злочинності є пріоритетним напрямком як для органів Національної поліції України, так і для держави в цілому. Важливим в даному напрямку є перейняття європейського досвіду щодо протидії ОЗУ. Актуальним є впровадження та застосування «СОСТА», що допоможе більш точно та якісно отримувати та аналізувати інформацію щодо злочинних угруповань, та знаходити шляхи протидії їх діяльності.

Список використаних джерел

1. Власюк О. В. Використання кримінального аналізу в оперативно-розшуковій діяльності. *Бюлетень Департаменту оперативної діяльності Адміністрації Державної прикордонної служби України*. 2012. № 6. С. 82–85

2. Гринчак Я. В. Деякі аспекти використання кримінального аналізу в діяльності правоохоронних органів країн Європи та США. *Центрально-український правничий часопис Кіровоград*. юрид. ін.-ту ХНУВС. 2010. Спец. вип. С. 268–273.

Леженкін Микита Олександрович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Кисельов А. О.,
доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ТАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ І ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

В сучасному суспільстві все більш детально та ефективно розглядається відповідне питання боротьби з організованою та груповою злочинністю, адже необхідним задля чіткого функціонування самої держави стає забезпечення досягнення завдань щодо підтримання недоторканності охоронюваних інтересів. Головним в цьому виступає саме безпосереднє посилення суворості меж кримінальної відповідальності, а також певна відмова від їх застосування у випадках, які відповідним чином визначаються чинним кримінальним законодавством.

Зауважимо на тому, що практична значимість самого дослідження кримінальної аналітичної діяльності (кримінального аналізу) обумовлюється тим фактором, що в умовах сучасності, стан справ саме у сфері протидії поширенню злочинності, серйозно перешкоджає проведенню демократичних реформ, а також порушує соціально-економічну рівновагу в суспільстві. При здійсненні